

[Holstein.]

Europa drev hen imod Krig, rundt omkring i Landene var der jo den Opfattelse, at Tilstanden var i allerhøjeste Grad utryk, og at man drev hen imod det store Sammenbrud.

„Nu“ — altsaa i 1922 — „er Forholdet et ganske andet. Europa er dødt, udmattet efter den frygtelige Verdenskrig, og der er, tror jeg, ikke Udsigt til, at det Skuespil, vi har gennemlevet, vil gentage sig i nogen for os overskuelig Fremtid.“

Jeg vil tillade mig at rejse det Spørgsmaal, om nogen vil mene, at i 1932 passer denne det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Vurdering i 1922 af den forestaaende storpolitiske og militærpolitiske Udvikling i Verden. Er Forholdet det i Øjeblikket, at Europa militært set er dødt, udmattet efter den frygtelige Verdenskrig, og er der ingen som helst Udsigt til, at det Skuespil, som det Slægtled, der sidder her, har oplevet, vil gentage sig i en for os, i hvert Fald de yngre og de midaldrende af os, overskuelig Fremtid?

Jeg tror, der er Udsigt dertil. Og jeg vil minde om, at den højtærede Udenrigsminister for ikke mange Aar siden udtrykkeligt har erklæret offentligt, at han maatte indrømme, at en ny stor Krig, et nyt stort krigersk Sammenstød og storpolitisk Sammenbrud, ikke var saa usandsynligt, at ansvarlige danske Statsmænd ikke maatte regne dermed. I Aarene umiddelbart før Verdenskrigen sagde han, at en saadan Mulighed var saa usandsynlig, at man ikke her i Landet behøvede at regne dermed. Nu har han sagt det ganske modsatte, og for ikke længe siden, da vi havde Fællesforhandlinger her om den verdensøkonomiske og handelspolitiske Situation, holdt den højtærede Udenrigsminister et Foredrag, i hvilket han ikke sagde andet end, hvad alle og enhver kunde læse baade i danske og udenrigske Aviser, naar jeg undtager fem smaa Ord, og de lød saaledes: Hvis vi ikke faar Krig!

Da det ærede Medlem Hr. N. Neergaard i Sommeren 1922 holdt den Tale, som jeg her beskæftiger mig med, til Begrundelse for Venstres Forsvarsforslag, da var Mussolini endnu ikke — det vil jeg blot minde om — marcheret mod Rom; det gjorde han først i Oktober 1922. Da var der endnu ikke noget, der hed det italienske System. Vi havde maaske nok det russiske System, som den højtærede Statsminister ikke bliver træt af at anbefale som Helsebod for og

Løsning af Danmarks politiske og økonomiske Problemer, men vi havde ikke det italienske System.

Men hvordan har Forholdet været i de Aar, der er gaaet siden? Ja, det har jo netop været det, at i hele Vesteuropa og Centraleuropa har det italienske System, som var reaktionært, først og fremmest mod det russiske System, gjort kæmpe-mæssige Fremskridt i forskellig Form i de forskellige Lande, men i Principperne og i Tendensen det samme overalt.

Endvidere har vi i de Aar, der er gaaet, set alle de nye Stater, som blev Resultatet af Verdenskrigen, ikke nedruste, men Aar for Aar forøge deres Rustninger, ikke fordi de længtes efter Krig, men fordi de frygtede Krig og forberedte sig paa Krig, og vi har set Vestens, det yderste Vestens, og det yderste Østens to største Stormagter, Japan og Amerika, i disse Aar ikke formindske deres Udgifter, men forøge dem i stadigt voksende Tempo, og vi har set Sovjetrusland, Staten med det russiske System, tale Afrustning i Genève og ruste paa Kraft hjemme i Rusland. De eneste Stormagter, som i nævneværdig Grad har foretaget Nedrustninger, er det engelske og franske Empire og saa forskellige Lilliputstater i Europa med Danmark i Spidsen.

„Den økonomisk ødelagte Verdensdel“, sagde Statsministeren i 1922, „trænger til Lettelse ikke mindst paa det militære Omraade“. Men Udviklingen blev altsaa den stik modsatte af det, den økonomisk ødelagte Verden trængte til. „En Nedsættelse af Rustningsbyrden er ubetinget en af de Forudsætninger, hvorpaa Folkenes Forbund er bygget, og det er udtalt i Pagten som et Krav“. Men dette Krav er i de 12 Aar, siden Folkeforbundspagten traadte i Kraft, siddet overhørigt, og de Forudsætninger paa dette Omraade, hvorpaa Pagten byggede, har ikke alene ikke holdt Stik, men er bristet i en saadan Grad, at alle Fredsvenner maa ønske, at Nedrustningskonferencen faar Held til ikke ved sine brandfarlige, under de nuværende Forhold let krigsfængende Forhandlinger at afstedkomme ny og yderligere storpolitisk Spænding, Uro og Mistillid mellem Staterne.

Det er et sorgeligt Vidnesbyrd, vi har haft i de 10 Aar, der er forløbet, om Folkeforbundets storpolitisk og militærpolitisk svigtende, ja, fuldkommen manglende Evne til at løse de Opgaver, som var tiltænkt det, og det sidste og mest straalende storpolitiske Eksempel er jo Krigen ude i